

לקחה טובה

פרשת ויקרא החשמי'

יוצא לאור ע"י רשת מוסדות "טוב" בראשות הרב יוסף יגן שליט"א בעריכת הרב מנשה צדקה שליט"א

6:02	הדלקת נרות שבת ניו יורק
7:33	מוצאי שבת
8:14	סוק"ש מג"א
8:50	סוק"ש גר"א
12:00	הצות

פנינים לפרשה

"ויקרא אל משה" (א, א)

שאלו לרבי שמחה-בונם מפשיסחה: מדוע כתובה תיבת "ויקרא" באל"ף זעירא? נענה ואמר:

משל למה הדבר דומה, לצפור קטנה שעל ראש הגג, הגג גבוה, והצפור נשאר קטנה כמו שהיתה...

כך גם משה, התורה העלתה אותו למרומים, הקב"ה בכבודו ובעצמו קרא אליו, והוא נשאר בעיני עצמו קטן מאד, זעיר מכולם...

סוף

"לכל דברות ולכל אמירות לכל צווים קדמה קריאה לשון חיבה, לשון שמלאכי השרת משתמשין בו, שנאמר וקרא זה אל זה וכו'". (רש"י)

"קריאה לשון חיבה", היינו, שבעצם הקריאה לאדם בשמו, מורים לו בזה חיבה. ואף "לשון שמלאכי השרת משתמשין בו, שנאמר וקרא זה אל זה", היינו, שמתוך חיבתם זה לזה נהגו כך. חובה אפוא עלינו לנהוג כיוצא בזה עם חברנו, לקראו בשמו, ולקיים בו מצות "ואהבת לרעך כמוך". רבי יחזקאל סרנא

"ויקרא" (א, א)

"אלף" של "ויקרא" קטנה היא. ודרשו חז"ל, כי משום ענותנותו ביקש משה לכתוב "ויקרי" לשון מקרה, הנזכר אצל בלעם, ולא "ויקרא" שהוא לשון שמשמשים בו מלאכי השרת, לכך כתב א' זעירא (ראה רש"י)

והנה נאמר במדרש "מהיכן נטל משה קרני הוד – ככתוב "כי קרן עור פניו" – מעט דיו נשתייר לו בקולמוסו, והעבירו על מצחו, ומזה נעשו לו קרני הוד". והדברים טעונים ביאור, וכי מעצמו נטל קרני הוד, הרי משמים ניתנו לו. עוד קשה, הלא הדיו שנשתייר לו בקולמוסו, הוא ממה שכתב את התורה ואם כזו סגולה טמונה בו, כיצד ניתן לו יותר מכדי צורכו.

אלא הנראה הוא, שאותו דיו נשאר לו מכתבת האל"ף של "ויקרא" קטנה. פירוש, כל הסיבה שקיבל משה קרני הוד היתה, משום שהיה עניו עד מאד, ונתעורר החשש שהעם לא ינהגו בו בכבוד הראוי. לכך ניתנו לו קרני הוד, למען יראו ההמון מפניו, וכפי שאכן קרה, כמאמר הכתוב "יהנה קרן עור פניו – ויראו מגשת אליו". ומתי נתגלתה ענוה זו בכל תוקפה, כשכתב את המלה "ויקרא" באל"ף קטנה, למעט מחשיבות עצמו.

נמצא המדרש מבואר כמין חומר. "מהיכן נטל

משה קרני הוד", פירוש, באיזה זכות נטלם – "מעט דיו נשתייר לו בקולמוסו", בכתבו אות א' של "ויקרא" קטנה, "ומזה נעשו לו קרני הוד". מכח אותה ענוה, אשר באה לביטוי בדיו הנותר, נעשו לו קרני ההוד. (מפי רבי עזרא אלטשולר, בעל "תקנת עזרא")

"אדם כי יקריב" (א, ב)

"אדם כי יקריב מכם קרבן לה', הדא הוא דכתיב, ימינו כצל עובר" (מדרש שוחר טוב)

דברי המדרש סתומים המה. אלא, אמרו חז"ל במסכת נדרים, המפריש קרבן, לא יאמר לה', קרבן, כי שמא בהוציאו מפיו תיבת ה' לא יספיק לגמור הדבר עד שתצא נשמתו, ונמצא שהוציא שם שמים לבטלה, על-כן יקדים מלת קרבן לה'. לזה כיוון המדרש, "אדם כי יקריב מכם – אינו רשאי לומר לד' קרבן אלא – קרבן לה'", ומדוע? "הה"ד ימינו כצל עובר", כי עיקר החשש הוא שמא ימות.

(בשם רבי חיים מבריסק)

"ושחט את בן הבקר" (א, ה)

העיר הגאון המקובל רבי נח מינדס, מחותנו של הגר"א: "הנה ידוע כי כוונת המקריב צריכה שתהא, כאילו הוא עצמו שחוט במקום הבהמה, והיינו כאילו ששוחט את השטן הוא היצר הרע. רמז לכך נמצא במקרא שלנו, "בן הבקר" בגימטריא "שטן", הוא אומר "ושחט את הבן הבקר", הוא השטן. (רבי נח מינדס)

"ושחט את בן הבקר לפני ה'" (א, ה)

איתא בזוהר (פרשת נשא דף קכד, א) "ושחט אחרא ולא כהנא, דכהנא אסור ליה בדינא". דבר זה תמוה הוא, מדוע כתב שלכחן אסור לשחוט, הלא אף ששחיטה כשרה בזר, ודאי גם כהן כשר לשחיטה?

הביא הג"ר שלמה הכהן מוילנא לתרץ, בשם אחיו הג"ר בצלאל, שכל כוונת הזוהר היא, לכהן לשחוט בבגדי כהונה. כי מאחר ששחיטה כשרה בזר, אם כן אינה נחשבת לעבודה. נמצא שאם הכהן ילבש את בגדיו, ילקה משום איסור כלאים, אחר שזה הותר לו רק לשם עבודה בלבד. היא הנותנת שכתב הזוהר לשון "ושחט אחרא" היינו זר, כיון שדן הוא שכהנים, בזמן שאין בגדיהם עליהם, אין כהונתם עליהם, לענין עבודת המקדש (זבחים יז, ב), "ולא כהנא" כלומר, בבגדי הכהונה שעליו. אבל אין הכי נמי, כהן שאינו לבוש בגדי הכהונה מותר לשחוט כזר.

(מפי רבי בצלאל הכהן מוילנא)

"אשה ריח ניחוח לה" (א, ט)
לא ההקרבה עושה מצוה, אף לא ההקטרה – אומר בעל "נתיבות שלום" בשם רבי חיים חייקל מאמדור – כי הלא אין חפץ לה' בעולה וזבח; אבל "א ש ה ריח ניחוח לה", האש של המצוה, ההתלהבות והשמחה שבה, המה עושים את המצוה, המה אשר יעלו לרצון ולנחת רוח לפני הקב"ה.

"ויקרא"

ובילקוט (וכן הוא בויק"ר ז, ג) מסיק – למה מתחילין התינוקות ללמוד מפרשת קרבנות, מה הקרבנות טהורים אף התינוקות כן. וזה מבואר ע"ד שמסיק בילקוט פרשת פנחס, "כבשים בני שנה" – שמכסין עונות האדם ועושים אותו כתינוק בן שנה. בעבור זה האל"ף קטנה, רמז, שהקטנים יתחילו כאן, ולימוד זה הוא בראש כאל"ף ראש לאותיות. ד"א אל"ף לשון לימוד כמו (איוב ל"ג ל"ג) "ואאלפך חכמה", רמז, שאין הלימוד מתקיים כ"א במי שמקטין את עצמו. וכן רמז, שמה שזכה לקריאה זו, לפי שהקטין את עצמו וברח מן השררה ואמר (שמות ד, ט) "לא איש דברים אנכי" כדמסיק בילקוט.

"זכר תמים יקריבנו אל פתח אוהל מועד יקריב אותנו לרצונו לפני ה'" (א, ג)

הנה הדר בכפר ועוסק תמיד יומם ולילה בעבודה בבית ובשדה, אין לו שום רצון ונטיה לתורה ולתעודה, כי אינו רואה שם אף אחד אשר יעסוק בדברים האלו, אמנם אם בוא יבא ירושלים עיה"ק, עיר גדולה לאלקים, ורואה שכולה רק תורה ועבודה, ואם הולך מעלה מעלה בקודש לפני ה' לאוהל מועד ומשכן, ורואה שם הכהנים משרתי ה' אשר כל היום כולו רק בעבודה הקדושה, ורואה הסנהדרי גדולה עיני העדה המה, אשר כל אחד ואחד דבק רק בה' כל היום והשכינה חופפת על ראשם, ורואה הכהנים הלויים בבגדיהם בגדי כהונה אשר עליהם, וקדושתם עליהם, ובפרט קדושת מקום המקדש, אז ההתפעלות כ"כ אשר רגשי לבבו יהמיון בו להתקרב לה' אלקיו ולתורתו ולעבודתו לעבדו בלבב שלם ובנפש חפיצה, ואז קרבנו אשר יקריב לפני ה' לרצונו הוא בשמחה רבה, רק עד שמגיע שמה מהכפר אשר דר בו מנעוריו, משם יביאו אותו בעל כרחו, אבל כאשר יבוא אל הקודש פנימה ויראה כל אלה, רגשות קודש בו, אז יעשה הכל מרצונו הטוב באהבה רבה.

זוה "אל פתח אוהל מועד", היינו עד פתח אוהל מועד "יקריב אותנו" בע"כ, אבל "לרצונו" הוא כאשר בא "לפני ה'", (שיר מעון). (חתם סופר)

"וקרבו וכרעו ירחץ במים" (א, ט)
שמעתי מפי חכם א' מארץ הקדושה, שמו ר' שלום פניאס שתירץ, דגבי בן הבקר שדרכו לעשות מלאכה, הוא אוכל מיגיעו, ומסתמא אינו אוכל מן הגזל לרעות בשדות אחרים, לפיכך אמר "וקרבו וכרעו" שנתגדלו מיגיעו ומלאכתו, והן מיוחסים לו. משא"כ גבי הצאן הכבשים והעזים שדרכן לרעות בשדות אחרים ואוכלים מן הגזל אמר והקרב והכרעים", דמעלמא נתגדלו, לא יחסם להם ודפח"ח.

ולי הצעיר נראה לפרש, דגבי בן הבקר שהוא מין אחד אמר "וקרבו וכרעו", וגבי הצאן שאמר הפסוק "מן הכבשים או מן העזים" והן ב' מינין, אמר "והקרב והכרעים", כלומר, בין יהיו מן הכבשים או של עזים, וראיה מפרשת תצוה (שמות כ"ט יז) שאמר "ואיל תנתח לנתחיו ורחצת קרבו וכרעיו" שדיבר במין אחד. (חן טוב)

"אדם כי יקריב מכס" (א, ב)
"אדם כי יקריב מכס קרבן לה" – מרומז ב"ת. חוץ מתיבת קרבן, אותיות מיכאל, לרמז שהוא מקריב נשמות ישראל ומביא אותם קרבן (כדא"י בגמ' חגיגה דף י"ב: ובתוס' מנחות דף ק"י בשם מדרש). (דברי דזיקים)

והקטיר הכהן את הכל" (א, ט)
וכן הקשה הרמב"ן ז"ל בפרשת יתרו (שמות יט, יג) וז"ל: "במשוך היובל המה יעלו בהר" – לשון רש"י, הוא שופר של איל, שכן בערביא קורין לדכרא יובלא (ר"ה כ"ו). ושופר אילו של יצחק היה (פרד"א ל"א), ע"כ.
ולא הבינתי זה, כי אילו של יצחק עולה הקריב אותו, והקרנים והטלפים הכל נשרף בעולות (זבחים פ"ה).
אולי גבל הקב"ה עפר קרנו והחזירו למה שהיה.
אבל לפי דעתי האגדה הזו יש לה סוד, ואמרו שזה הקול הוא פחד יצחק, ולכך אמר (שם פסוק ט"ז) "ויחרד כל העם אשר במחנה", ולא השיגו דיבור בגבורה הזאת "זולתי קולי". (דברים ד, יב).

"והקטיר הכהן את הכל" (א, ט)
וכן הקשה הרמב"ן ז"ל בפרשת יתרו (שמות יט, יג) וז"ל: "במשוך היובל המה יעלו בהר" – לשון רש"י, הוא שופר של איל, שכן בערביא קורין לדכרא יובלא (ר"ה כ"ו). ושופר אילו של יצחק היה (פרד"א ל"א), ע"כ.

ולא הבינתי זה, כי אילו של יצחק עולה הקריב אותו, והקרנים והטלפים הכל נשרף בעולות (זבחים פ"ה).
אולי גבל הקב"ה עפר קרנו והחזירו למה שהיה.

אבל לפי דעתי האגדה הזו יש לה סוד, ואמרו שזה הקול הוא פחד יצחק, ולכך אמר (שם פסוק ט"ז) "ויחרד כל העם אשר במחנה", ולא השיגו דיבור בגבורה הזאת "זולתי קולי". (דברים ד, יב).

ושמעתי בשם הרה"צ האדמו"ר הר"מ מפילאב זצ"ל שאמר לתרץ עפ"י רז"ל (ב"ר נ"ו ט', תנחומא שלח י"ד). הובאו ברש"י בפי וירא (כב, יג) עה"פ "ויקח את האיל ויעלהו לעולה תחת בנו" – מהו תחת בנו, על כל עבודה שעשה ממנו היה מתפלל ואומר, יה"ר שתהא זו כאילו היא עשויה בבני, כאילו בני שחוט, כאילו דמו זרוק. כאילו בני מופשט, כאילו הוא נקטר ונעשה דשן, ע"כ. וא"כ קרנים שאין כנגדן בבן אדם

לא היה לו ענין להקריבו, שאין בזה משום הקרבה שתהא תחת בנו, ודפח"ח.

והקטיר

ומה שהעולה היא כליל משא"כ חטאת. נ"ל הטעם משום שהעולה באה על הרהור הלב (ויק"ר ד, ג) ומבואר בעל העקידה שהרהורי עבירה קשים מעבירה (יומא כ"ט). מטעם שאם מהרהר ואומר שאין זו עבירה אז עוקר כל המצוה לגמרי. משא"כ אם אדם עושה עבירה בלי הרהור, רק יצרו תקפו, אז אפשר שאח"כ לא יעבור, עיי"ש. ולכך עולה הבאה על הרהור הלב היא כולה כליל. לרמוז ולהורות שענשו חמור, וכמו ששורפין את כל הבהמה כן היה ראוי לשרוף אותו מחמת שהרהור קשה מאד.

אבל חטאת שבאה על מעשי אדם, אז אין עונשו חמור כ"כ, לכך שורפין מקצת החטאת ומקצתו נשאר, לרמוז ולהורות לנו שכן היה ראוי לעשות לו למרקו ביסורין, להעביר ממנו את החטא ולצרפו כצרף הכסף, וא"ש ודו"ק.

והקטיר

שמעתי שהג"ר חיים מוולוז'ין ז"ל שלח משולח לאסוף מעות להישיבה. וא' לא רצה ליתן, ואמר: אנכי בעצמי אתן לר' חיים, והגר"ח לא רצה ליקח ממנו, והנותן אמר: אנכי רציתי שיהיה כל מעותי במלואם להישיבה. ושלא יקבל המשולח מזה חלקו עבור טרחתו.

וא"ל הגר"ח: זה מנהג עכו"ם, כשנותנים מעות לבית תיפלה שלהם, אין נותנים ע"י אמצעי, אבל אנו נותנים ע"י אמצעי, שגם ישראל אחר ינהג מזה, דהדין שמקבלים קרבנות מעכו"ם רק עולות ולא שלמים (מנחות ע"ג:). והטעם, דכשנותן דעתו שקרבנו יהיה כולו לה', ועולה כולה כליל, ושלמים בעלים אוכלים וגם הכהנים, הוא אינו מבין זה, שהוא יתן קרבן לה' ואנשים יהנו ממנו. (פרד"א יוסף)

"והקריב מן התורים או מן בני היונה" (א, יד)

כתב הרמב"ן, בחר הכתוב בשני מינין האלה בשביל שהן מצויין יותר, כאשר אמרו רבותינו (ויק"ר, כז, ו) "שור או כשב או עז" שיקריב מן הגדלים על אבוסו, ולא יצטרך לשאת כליו תליו וקשתו לצוד ציד להביא.

ורצה בתורים הגדולים בעבור פרישותם והדבקם במינם, שכיון שאבד בן זוגו לא ידבק באחר לעולם, וכן ישראל דבקים בה' אלהיהם ולא ידבקו באל אחר לעולם.

אבל היונים קנאים מאד ובקנאותם יתפרדו ויחליפו, על כן לא בחר בהם אלא הקטנים קודם שיזדווגו, כי היונה בקטנותה אז תופסת אהבה בקן גידוליה יותר מן העופות, והזכירו רבותינו שהש"ר א"ת כי כל העופות אם יגע אדם בקן שלהם לקחת משום אפרוח או ביצים יעזבוהו ולא יקנו בו לעולם, והיונה לא תעזבונו בשום ענין, וכן ישראל לא יחליפו בוראם ותורתם לעולם, אלא או יהודי או צלוב ומה שלא הכשירה התורה והתרנגולים לגבי המזבח לפי שהם בעלי זימה. (טור עה"ת – רבינו בחיי)

"ונפש כי תקריב קרבן מנחה לה" (א, ב)

א"ר יצחק, מפני מה נשתנית מנחה שנאמר בה "נפשי". אמר הקב"ה מי דרכו להביא

מנחה עני, מעלה אני עליו כאילו הקריב נפשו לפני.

א"ר יצחק, מפני מה נשתנית מנחה שנאמר בה חמשה מיני טיגון הללו (סלת מחבת ומרחשת וחלות ורקיקין דמנחת מאפה כל מידי דאית ביה שמן קרי טיגון – רש"י), משל למלך בוי"ד שעשה לו אוהבו סעודה, ויודע בו שהוא עני, אמר לו, עשה לי מן חמשה מיני טיגון כדי שאהנה ממך, (כלומר שתקובל לפני בהן – רש"י). מנחות ק"ד:

והקשה מורי ב"הפלאה", הא פרידה אחת של תור או בן יונה איננו שוה כמו עשירית האיפה סולת ושמן ולבונה למנחה.

ונ"ל, כי העני המקריב מנחה אע"פ שהמנחה ביוקר יותר מפרידה אחת של עוף וגם איננו נפש, אך מה לו לעשות ואין לו פרוטה לקנות פרידה אחת, אך כמה סולת ושמן יש לו מלקט שכחה ופאה שלו, והוא מקמץ ממאכלו ומקריבו. הרי מקריב נפשו באמת שמתענה וממעט חלבו ודמו יום אחד, ע"כ כתיב "נפשי" במנחה. (חתם סופר)

"ושחט אותו על ירך המזבח צפונה לפני ה'" (א, יא)

"בשעה שעקד אברהם איבנו את יצחק בנו, התקין הקב"ה שני כבשים אחד של שחרית ואחד של ערבית, וכל כך למה, שבשעה שהיו ישראל מקריבין תמיד על-גבי המזבח וקורין את המקרא היה צפונה לפני ה', זוכר הקב"ה עקידת יצחק. (מדרש רבה א, ה)

מה ענין אילו של יצחק לשחיטה בצפון דוקא. ועוד, מה ראה להזכיר אילו של יצחק ולא את עקידת יצחק עצמו.

אלא שבתחילה היה המנהג לשחוט את הקרבן על המזבח ולא בצידו, כמו שנהג אברהם שעקד את יצחק "וישם אותו על המזבח". לפיכך שנאמר לו "אל תשלח ידך אל הנער", והראו לו את האיל נאחו בקרניו, היה צריך להוריד את יצחק מהמזבח ולהעלות את האיל במקומו. אלא שהוא ברוב תשוקתו לקיים רצון הקב"ה חשב אולי בכל זאת יצטרך עוד להקריב את יצחק עצמו, משום שיארע דבר מה באיל, והשאירו כמות שהוא, ואילו את האיל שחט בצד צפון של המזבח.

לפיכך שעה שישראל מקריבים איל לקרבן, ושוחטים אותו על ירך המזבח צפונה, וקוראים המקרא "צפונה לפני ה'", או אז עולה זכרונו של אילו של יצחק שנשחט בצפונה של המזבח. ודוקא זכרונו של האיל ולא העקידה גופא, משום שבכך יותר ניכרת צדקותו של אברהם, שגם אחר שנאמר לו "אל תשלח ידך אל הנער" עדיין היה מוכן ומזומן להקריבו, ושחט האיל רק בצפונה של המזבח. ובאמת משום מעשה זה עצמו נקבע לדורות ששחיטת קדשי קדשים בצפון. (רבי יהושע ליב דיסקין)

"והרים הכהן מן המנחה... אשה ריח ניחוח לה" (ב, ט)

נאמר בעולת בהמה אשה ריח ניחוח ובעולת עוף אשה ריח ניחוח ובמנחה אשה ריח ניחוח – לומר לך אחד המרובה ואחד הממעט ובלבד שיכוון לבו לשמים. (גמרא)

סח רבי שמואל-יעקב מפאריז, תלמידו של הרבי ר' צבי מלומז:

סיפא זו "יובלבד שיכוון..." לא נאמרה כלפי הממעט דוקא, שהרי מן הסתם לבו נשבר בקרבנו – כי עני הוא – וכתוב "לב נשבר ונדכה אלקים לא תבזה". אלא אזהרה היא למרבה, לעשיר, שקרבנו מהודר; "יובלבד שיכוון לבו לשמים" – אחרת לא יירצה הקרבן.

"כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה" (ב, יא)

דרש רבי מנחם-מנדל מקוצק: שנינו בתורת-כהנים: "ולמה אין מערבין בה דבש מפני שהתורה אמרה כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו". ללמדנו: אל יעלה על דעתכם לחקור תמיד אחר טעמי המצוות ולהשיגם בשכל המצומצם של בני תמותה. "ולמה אין מערבין בה דבש?" פשוט "מפני שהתורה אמרה", ואף שההגיון והשכל הישר אומרים להיפך, שאלמלי נותנים בקטורת קורטוב של דבש נעשית כל-כך מבוססת עד שאין אדם יכול לעמוד מפני ריחה... מספיק ש"התורה אמרה" ואין כל צורך בחסברים נוספים...

"כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו... על כל קרבנך תקריב מלח" (ב, יא-יג)

מה נשתנה דבש ממלח, וכן השאור, הרי שניהם כמו המלח נועדו מעצם טבעם ומהותם למען הזולת, להשביח טעמו, כי השאור מחמיץ העיסה והדבש ממתיק כל תבשיל, הופך אותו למתוק? מבאר רבי שמואל-יעקב מפאריז, כי עיקר החסרון בשאור – שהוא מנפח גם את מי שלא צריך; והמגרעת בדבש – שהוא מהפך כל תבשיל להיות כמותו, יהיה מה שהוא, אך אין הוא עצמו – בניגוד לסוכר – מסוגל להתבטל לגבי אחרים... ואילו המלח הוא עצמו מתבטל כליל באותו דבר שנותן בו טעם לשבח. לכך זכה.

"נפש כי תחטא" (ד, ב)

הקשה רבי חיים ן' עטר: אם הנביא אומר שמשפט נפש החוטאת למות, איך באמת האדם נפטר מעונש על-ידי קרבן? הוא מותיב והוא מפרק: כשאדם חוטא, הרי נכנסה בו רוח שטות ואינו אדם כלל, הנפך לבהמה. אמנם ברע ששב, הלא רוח היא באנוש, החוזר בתשובה מתעלה אז ממדרגת בהמה לדרגת אדם – וכי ראוי להמית אדם תחת בהמה? לפיכך התורה אומרת שיביא קרבן בהמה, כעין החוטא, וישתתף עמה בצער המחשבה שיחשוב בעת ההקרבה, שכל מה שעושים לבהמה היה מן הדין לעשות בו...

"והקטירו הכהן המזבחה לחם אשה לה" (ג, יא)

מה ענין לחם אצל הקרבנות? מבאר הגאון המקובל רבי אברהם שמחה מאמצייסלאב, על פי מה שמעמד מדודו ורבו, הגר"ח מוולוז'ין: מעשה ב"דיבוק" שנכנס בנער אחד מתושבי נובהרדוק, שאיימו עליו והזהירוהו, כי יובילוהו לזילנא אל הגר"א כדי שיגרשו מגוף הנער, ונבהל הדיבוק מפחד האיום. שאלוהו, מפני מה חושש אתה, הלוא הגר"א איננו מסגף עצמו בתעניות. שכן רק

בצעירותו סיגף עצמו מאד, אבל בזקנותו פסק מכן. והשיב: "אוי לנו גם מאכילתו, כי גם זה מזיק ומאבד אותנו, כי שקולה אכילתו כקרבנות".

ביאור הדבר, כי כוונת הקרבנות והאכילה אחת היא ממש בכל עניניהם. כמו שאמרו חז"ל (ברכות נה, א) "בזמן שביית המקדש קיים מזבח מכפר, ועכשיו שלחנו של אדם מכפר עליו". כי האכילה טהורה והזכה היא היא הקרבן הנרצה לפני ה'. כמו כן גבי קרבן מצינו ענין אכילה, שנאמר "כי לחם אלוקיך הוא מקריב", וכן במקרא שלנו "לחם אשה לה". שכן הקרבן נחשב, כביכול, כאכילה כלפי שמיא.

זו הסיבה שצריך לומר דבר-תורה על השלחן בזמן הסעודה. כי כשם שהקרבן נעל על-ידי האש של מעלה, כך האכילה צריכה לעלות על-ידי דברי התורה, המשוליים לאש של מעלה, כמאמר הכתוב "הלא כה דברי כאש" (רבי אברהם שמחה מאמצייסלאב)

"נפש כי תחטא בשגגה מכל מצוות ה'" (ד, ב)

"שאלו לחכמה, נפש החוטאת מה תהא עליה, וענתה החכמה, חטאים תרדף רעה. שאלו לנבואה, אמרה, נפש החוטאת תמות. שאלו לתורה, אמרה, יביא קרבן, והקב"ה אמר, שיעשה תשובה". הוי אומר, שלפי הנבואה היה מן הראוי כי כל חוטא ימות, ואילו עצת התורה היתה שיביא קרבן. אלא שעצה זו אינה טובה אלא בזמן שביית המקדש קיים, ובזמן שחרב מה יהיה. אבל הקב"ה בעצמו הרי ציוה על התשובה, וזו טובה לכל עת. זהו שאמר הכתוב בתהלים, "עדותיך נאמנו מאד לביתך נאווה קודש ה' לאורך ימים". פירוש, "עדותיך – היא התורה – נאמנו מאד" – עצתה טובה ונאמנה מאד, אלא שזו אינה אלא – "לביתך נאווה קודש" – בעת שהמקדש היה קיים, אבל עצת – ה', לאורך ימים", כי התשובה מועילה בכל הזמנים. (בשם רבי שלמה זלמן זאב וולף, המגיד מו"צ דוילנא)

"אם הכהן המשיח יחטא לאשמת העם" (ג, ד)

הגאון רבי אברהם אחי הגר"א היה אומר, מכאן רמז למה שאמרו בגמרא (ע"ז ד, ב) לא עשו ישראל את העגל, אלא כדי ליתן פתחון פה לבעלי תשובה, לא היה דוד ראוי לאותו מעשה, אלא להורות תשובה ליחיד. "אם הכהן" – הוא אהרן שהשתתף בעשיית העגל, "המשיח" – זה דוד המלך שהוא משיח ה', "יחטא", אין זה אלא "לאשמת העם", כדי להורות להם דרך התשובה. (בשם רבי אברהם גולר, בעל "מעלות התורה")

בעור החמץ

החמץ, כתב הרדב"ז זצ"ל, רומז ליצר הרע, ועל כן נצטוונו לבערו מן העולם. ומדוע נרמז ליצר הרע בחמץ דוקא? אלא, הסביר מרן זצ"ל, המתבונן בתחילתה של תורה יראה בה חטאו של אדם הראשון, וידע, שלא באה תורה לספר לנו קורות העתים ומעשה שהיה. כי תורת חיים היא, ובאה לאלפנו בינה. ומיד בתחילה בקשה שנדע שהאדם הגדול בענקים, אשר מלאכים בקשו לומר לפניו שירה, יציר כפיו של בורא עולם ונביא מיום הוצרו, גם הוא לעול לאבד עולמו ברגע אחד, ולהיות נדח מרום הפסגה לשפל המדרגה.

וכיצד ארע המכשול הגדול, כיצד נדחה מעולמו? כי הנחש פתח את חוה. ושאלו חז"ל: ואדם היכן היה באותה שעה? וגילו שבאותה עת ישן (בראשית רבה יט, ג).

הנה כי כן, בשעה של שנה ורפיון ידים, שעה בה לא עמד על המשמר, נפרצה הפרצה ואבד עולמו!

וזו הוראת החמץ: אין צורך להחמיץ את העיסה בידים. די להניחה בחוסר מעש, להסיח ממנה את הדעת, וכבר תחמיץ מאליה!

כמה נורא, כמה יש לעמוד על המשמר!

"אשר נשיא יחטא" (ד, כב)

"אשר לשון אשרי. אשרי הדור שהנשיא שלו נותן לב להביא כפרה על שגתו, קל וחומר שמתחרט על זדונותיו". (רש"י מגמרא הוריות י, א) וכי מה זכות יש לדור בכך, שנשיאו חטא ומביא על כך קרבן. אלא, מאחר שאין אדם רואה חובה לעצמו, והנשיא בכל זאת מביא קרבן חטאת, על כרחך שהדור לא החניף לו, רק הגידו לו עוונו. לפיכך אשרי הדור הזה. (בשם רבי ישראל מסלנט)

הליכות והלכות

הכשרת המטבח לפסח

* **כיורים**: אם עשויים ממתכת יש לנקות היטב ולהזהר לא להשתמש 24 שעות במים חמים, ולאחר מכן לערות מים רותחים על כל הכיור (יש לערות בכל פינה ופינה בתנועות סיבוביות, ולהקפיד שלכל מקום ומקום יגיעו מים ישירות מהקומקום), ובמקום יציאת המים ינקה היטב עם חומר חיטוי שיפגום כל החמץ שנשאר בתוכו. אם עשויים מחרסניה אין אפשרות להכשיר לפסח כיור ולכן ראוי להניח על גבי הכיור תבנית כיור מפלסטיק בגודל זהה. ומכל מקום ינקה את כיור החרסניה היטב ויערה עליו מים רותחים.

* **ה"שיש"**: אם עשוי מפורמיקה מעיקר הדין מספיק לערות עליו מים רותחים מכלי ראשון (כדוגמת כיור הנירוסטה) אולם כדאי לכסותו בנייר אלומיניום וכדוי וכך ראוי לנהוג.

* **הגז**: את החלקים שעליהם מבשלים (הברזלים שניצבים עליהם הסירים) יש ללבוש ע"י אש ויש מקילים בליבון קל וכן נהגו ויש מחליפים לחדש בפסח.

המגש מתחת לשיפוד כיוון שעשוי אמאיל וספק מועילה לו הגעלה, יש איפוא לערות עליו מים רותחים ולכסות בנייר אלומיניום. הכפתורים בהם מדליקים וגוף התנור מסביב, יש לנקות היטב, ועדיף להשתמש בכפתורים חדשים לפסח.

* קרני הגז:

ידליק האש עד שינוקה היטב. יש לכסות את קולט האדים שמעל לגז, לאחר שינקה היטב מהלכלוך.

תנור אפיה: יש מקילים לנקות היטב ע"י חומר מיוחד להדליקו בחום גבוה למשך שעה וכל זה לאחר שלא היה בשימוש 24 שעות, ולצפות בניר כסף כל אוכל שנכנס לתוכו. יש מחמירים ומכשירים רק ע"י ליבון עם מבער, ואם יש לתנור דלת זכוכית יש אוסרים בכל אופן ולכן כדאי לשאול שאלת רב על כל

Time Out for Values

E-mail info@tovnet.com

FOR THE FURTHERANCE OF JEWISH AWARENESS WORLDWIDE

16 Dolson Rd * Monsey * N.Y. * 10952 * TEL(845)352-7474 * FAX(845)352-7517

MONSEY	QUEENS	BROOKLYN	STATEN ISLAND	MIAMI	ISRAEL	ISRAEL	MEXICO
ישיבה וכולל 11 Calvert Drive משרד ראשי 16 Dolson Road T. 845-352-7474 F. 845-352-7517	בית מדרש וכולל בקר וערב 68-58 147 St. Flushing T: 718-263-6655 F: 718-268-4739	1950 E. 7 St. 718-251-9676	בית מדרש וכולל בקר וערב 5 Oakville Street 718-761-9913	שיעורים והרצאות 305-502-3876	בית מדרש וכולל "לקח טוב" רח' שאול המלך 40 סנהדריה 02-586-7469 לאברכים תלמידי חכמים מופלגים ירושלים	בחסות ביהכ"נ "היכל אליהו" 972-3-504-4276	כולל ישיבה ומדרשה לנשים Tecamachalco Mexico City T. 525-55589-8756 F. 525-55589-9101

המעוניינים לזכות ביום לימוד או יותר בכלל וישיבת לקח טוב

הלומדים בעמל וביגיעה ובהתמדה עצומה לרפואה, להצלחה, לפרנסה טובה, ולזרע של קיימא, לזיווג הנון, לחזרה בתשובה, לעילוי נשמה, לא לפנות בהקדם למשרד האגודה עם שמותם ושם אימם. תזכו למצוות. 845.352.7474

שהזיקו לי. רק עיקר התשלומין הוא הבושה שיתביישו מפני ויתנו אל ליבם מהיום להבא להזדרז ולהזהר יותר במסחרם. וזה שהביא פחות ממה שהבטיח בא לפני בבושה וברוח נכאה, לא כן השני שהביא יותר ממה שהבטיח אך בא הוא בעזות מצח וליבו גס בו כאילו מרויח הוא לי רווח ממוני, וממילא יהיה קל בעיניו לפשוע בשנית אחר שדומה בעיניו כי משלם הוא מלא כל ההיזק.

ונמשל: המביא קרבן לה', הלא אצל הקב"ה אינו כלום נגד הפגם אשר חטא, רק עיקר הסליחה שימחול לו ה' היא אם באמת ליבו נשבר ונדכה שאז מקבל הוא על עצמו להשמר מכאן ולהבא מן החטא לבלתי הכשל בו בשנית.

ומעתה, המביא פר וחושב בליבו: העשרתי את הקב"ה, ושב מן המזבח בלב שמח כאילו הקב"ה הרויח ממנו – נקל יהיה בעיניו לחזור ולשנות על אוולתו. לא כן העני המביא מעט סולת ושמן, מביא הוא בלב שלם, בבושה וכלימה ושברון לב – יקרה מנחתו ומקובלת לפני ה'. (משלי יעקב)

שבת שלום ולמוד מהנה!!!

העלון לעילוי נשמת
הצדקנית הרבנית היקרה
רחל בת שרה יגן ע"ה
ת.נ.צ.ב.ה

והשיב כי אינו מוחל לו! נתעצב רבי דוד ואמר: "הלא ראית שכל כך מיהרתי ורציתי להגיע בלא איחור", אך העגלון בשלו: איני מוחל.

"מה בכל זאת רוצה אתה כדי להתפייס ולמחול לי?" הוסיף רבי דוד לשאלו. השיב העגלון ואמר כי יתרצה ויתפייס אם רבי דוד יתן לו מחצית מהעולם הבא שלו. לא היסס רבי דוד בכך והשיב: "מחצית עולם הבא שלי נתון לך ועתה הואל נא למחול לי". והעגלון נתרצה ומחל לו. ובכתבים נמצא הסיפור הזה ושם נאמר: "ורצה ליתן לו כל הונו ולא הסכים עד שנתן לו חצי עולם הבא שלי".

וככל הנראה היה זה נסיון שבו העמידו את רבי דוד בכך לבחון אותו כיצד ידקדק עם עצמו לכשיגיע לידו ענין זה של "לרצות את חבירו"

משל ונמשל

נפש כי תקריב

"מי דרכו להביא מנחה? עני! אמר הקב"ה: מעלה אני עליו כאילו הקריב נפשו לפניי" (מנחות ק"ד).

משל: לעשיר שהיה עושה משא ומתן שלו ע"י שלוחים. וקרה מקרה שפשעו השלוחים במשמרת הסחורה ונגנבה כל סחורתם. והשתדלו והרבו תחינה ובקשה מן הסוחר שיתפטר עימם על ההיזק, והעשיר התפטר עימם שישלמו לו רק אחד למאה ממה שהזיקו וגם זאת בתשלומים של ג' זהובים לשבוע.

והיה אחד מן הסוחרים דל והביא רק ב' זהובים לשבוע והיה מבקש מהסוחר שיקבלם כי גם הם באו לידו בקושי גדול. והיה סוחר שני שהביא בכל שבוע ז' זהובים יותר מנתינת השני הנותן יותר ממה

המשך הליכות והלכות

תנור. בתנור עם ניקוי עצמי (SELF CLEANING) יש קולא יותר.

* **מקרה:** מקפיא וארונות המטבח: יש לנקות היטב במים קרים. במיוחד יש להקפיד ולנקות את הגומי המבדד, כי מצוי בו חמץ, ובמקפיא מרובים הסדקים.

* **מדיח הכלים:** יש לשאול רב.

* כלים חדשים יש לטבול במקוה ואין צורך בהגעלה. כלי זכוכית ומתכת טובלים בברכה וכלי חרס ללא ברכה. וראוי לקחת כלי ממתכת עם כלי מחרסיה כדי שיוכל לברך על כלי המתכת ולפטור את כלי החרסיה.

מעשה חכמים

"אשר נשיא יחטא"

"לשון אשרי – אשרי הדור שהנשיא שלו נותן לב להביא כפרה על שגגותיו" (רש"י).

ביום שנואי אחד מילדיו של רבי דוד בכר (הנודע ביהודה כותב עליו, בעת שכתב אליו תשובה, "שיני דא לדא נקשין") יצא לדרך בעגלה רתומה לסוסים אבל הנסיעה התנהלה בעצלתיים. עבר זמן רב וסבלנותו של רבי דוד פקעה ביודעו שהאורחים כבר מחכים ועדיין המרחק ניכר ושעת החופה מתקרבת ובאה. פלט לעבר העגלון: "שלומיאל, אינך יכול לזרז את הנסיעה? העגלון הגביר את הצלפותיו וביני ביני הגיעו למקום החתונה, מיהר רבי דוד שילם לעגלון שכר טרחתו ויצא לקראת החופה.

לאחר שנשתיימה החופה התחיל רבי דוד בכר לשאול היכן העגלון וכשנתברר לו שהעגלון כבר עזב את המקום ויצא לדרך ציוה להכין עגלה אחרת וכמה שעות דלקו אחר העגלון הראשון עד שהשיגוהו. ואז ירד רבי דוד מן העגלה וקרא לעגלון: "אנא מחל לי על שהעלבתני". נתעקש בעל העגלה

הילולא דצדיקיא

יום שלישי	יום שני	יום ראשון	יום שבת	יום שישי	יום חמישי	יום רביעי
ו ניסן	ה ניסן	ד ניסן	ג ניסן	ב ניסן	א ניסן	כס אדר
רבי יששון מזרחי מח"ס באתי לגני	רבי אברהם יהושע הענישל מאפמא בעל אוהב ישראל	רבי יהודה אדלן מח"ס מנחת יהודה	רבי יחיאל מיכל המגיד הקדוש מזלזל ומושב רבי אריה לייב גרוסמא מח"ס לב אריה	רבי יעקב יוסף מזרחי האדמו"ר מסקוויה	נרב ואביו בני אהרן הכהן	רבי יעקב קמינצקי ראש ישיבת תורה ודעת רבי אברהם שאג
שקיעה 7:24						שקיעה 6:18

זכות הצדיקים תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

נא לא לעיין בגליון בעת התפילה